



FOU-RAPPORT 2003:5

PR KRONOBERG GÖR PR FÖR HELA KRONOBERGS LÄN

Utvärdering av en verksamhet kring
praktik och rekrytering som VoB Kronoberg driver
för och med kommunerna

Lena Lernå

Rapporter från FoU-Kronoberg

- Rapport 2001:4;** Wikström E.: *Att utveckla den samordnade vårdplaneringen*
- Rapport 2002:1;** Berglund E. m.fl.: *Utvärdering inom välfärdsområdet – en antologi i teori och praktik*
- Rapport 2002:2;** Albin B. & Siwertsson C.: *Anhörig 300 – Utvärdering av närståendestöd i Kronobergs län 1999-2001*
- Rapport 2002:3;** Rosell M.: *Jämställdhetsprojekt – ett sisyfosarbete? Förändringsarbete med exempel från Mainstreaming-projektet vid AMV i Kronobergs län*
- Rapport 2002:4;** Wikström E.: *De är ju som vi! En kollegiegranskning för ömsesidigt lärande mellan sjuksköterskor och undersköterskor i äldreomsorgen*
- Rapport 2003:1;** Grahn B.: *Individens egen uppfattning om möjlig återgång i arbete vid ryggproblem*
- Rapport 2003:2;** Wikström E.: *Framtidsverkstad för utveckling av yrkesroller inom äldreomsorg*
- Rapport 2003:3;** Duarte Zetino M.: *Att bli sedd, få gehör och repons Utvärdering av familjerådgivning inom VoB Kronoberg*
- Rapport 2003:4;** Pedersen C.: *Sjukvårdskonsumtion i två kommuner i Kronobergs län*
- Rapport 2003:5;** Lernå L.: *PR Kronoberg gör PR för hela Kronobergs län*

Meddelanden från FoU-Kronoberg

- Meddelande 2001:1;** Kraft Persson K.: *Utvärdering av Alstra-projektet i Kronobergs län*
- Meddelande 2001:2;** Giertz L.: *Hinder och möjligheter. Några anställda inom vården ser på sina förutsättningar till lärande i och utanför arbetet*
- Meddelande 2002:1;** *Välfärdsdata Kronobergs län*
- Meddelande 2002:2;** Chow J. & Linderholt C.: *Delegering inom hemsjukvård – ur sjuksköterskornas respektive hemsjukvårdspersonals perspektiv*
- Meddelande 2003:1;** Gunnarsson M.: *Privatisering av sjukvård*
- Meddelande 2003:2;** Rosell M.: *Etik i mötet mellan skola och socialtjänst – rapportering från ett samverkansprojekt*

PR KRONOBERG GÖR PR FÖR HELA KRONOBERGS LÄN **Utvärdering av en verksamhet kring praktik och rekrytering** **som VoB Kronoberg driver** **för och med kommunerna**

500 ex. Tryckeri Emile, Växjö 2003

FoU-Kronoberg

Får gärna kopieras och citeras om källan anges.

SAMMANFATTNING

PR Kronoberg är en verksamhet som kommunerna i Kronobergs län bildat hösten 2001 tillsammans med VoB Kronoberg för att förbättra praktik och rekrytering inom kommunernas socialtjänsts individ- och familjeomsorg och VoB Kronoberg. Verksamheten har på uppdrag av VoB Kronoberg utvärderats av FoU-Kronoberg.

Utvärderingens syfte är att beskriva och undersöka på vilket sätt PR Kronoberg har påverkat praktikanternas situation, kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter samt långsiktigt förbättra rekryteringen av personal inom kommunernas socialtjänsts individ- och familjeomsorg i Kronobergs län och VoB Kronoberg. Utvärderingen fokuserar på PR Kronobergs uppgifter och roll och på vilket sätt PR Kronoberg påverkat kommunerna i Kronobergs läns möjligheter att ta emot praktikanter.

Utvärderingen bygger på enkäter till praktikanter respektive handledare samt intervjuer med länets chefer för individ- och familjeomsorgen, en fokusgruppsintervju samt intervju med PR Kronobergs koordinator. Utvärderingen avgränsas till PR Kronoberg och gäller inte socialhögskolornas arbete och ansvar för praktikanter och arbetsplatser.

PR Kronobergs enda anställda, en koordinator, är socionom och har närmare 30-års erfarenhet från olika uppgifter inom individ- och familjeomsorgen. Koordinatorn har kontakter med och är en länk mellan praktikanter, handledare, arbetsplatser och socialhögskolorna i landet. Stöd till handledare består bl.a. av initiativ till en handledarutbildning på Växjö universitet och att finnas till hand om det behövs.

Praktikanterna har genom PR Kronoberg möjlighet att hålla kontakt med varandra och koordinatorn under praktikens gång samt göra gemensamma studiebesök. Praktikanterna erbjuds också hjälp med bostad, fria resor i länet m.m.

Koordinatorn gör informationsinsatser på socialhögskolorna i flera olika former, för att locka studenter att göra praktik på länets individ- och familjeomsorg men även för att få dem att se Kronobergs län som en blivande arbetsplats efter avslutade studier.

Praktikanterna ger en positiv bild av intrycket av länet som de får från PR Kronoberg, men även av sin praktikperiod och att PR Kronoberg har kontaktat dem efter avslutade

studier. Helheten med bostad, resor, en bra och innehållsrik praktik, med trevliga och omhändertagande handledare och arbetskamrater samt tillgång till PR Kronobergs stöd och studiebesök beskrivs uppskattande av praktikanterna.

Handledarna och IFO-cheferna ser arbetsplatsernas uppgift att ta emot praktikanter som stimulerande och en möjlighet både vad gäller kunskapsinhämtning och som stöd för framtida rekrytering.

Sammantaget lämnar utvärderingens intervjuer och enkätsvar en positiv bild av PR Kronoberg i dess roll som länk, sammanhållare och trygghet när det gäller praktik, handledning och praktikplatser. PR Kronoberg har också spelat en roll när det gäller rekrytering av socionomer till verksamheten även om inte alla arbetsplatser har använt sig av möjligheten. Utvärderingen pekar på att inga andra jobbar på samma sätt och att PR Kronoberg bör fortsätta på påbörjad linje. Kontakten med Växjö universitets nya socionomutbildning bör utvecklas. Slutligen konstateras att PR Kronoberg gör reklam inte bara för socialtjänsten som arbetsplats utan för hela Kronobergs län.

INNEHÅLL

1. UPPDRAG	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Socialhögskolorna och praktiken	9
1.3 PR Kronoberg	11
2. UTVÄRDERINGENS SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	13
2.1 Syfte med utvärderingen	13
2.2 Avgränsning	14
3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT, METOD OCH INSAMLAT MATERIAL	15
3.1 Tillvägagångssätt	15
3.2 Metod och insamlat material	15
3.3 Etiska överväganden	16
4. PR KRONOBERGS UPPGIFT	17
4.1 PR Kronoberg – Kommunernas länk till socialhögskolorna	18
4.2 PR Kronoberg – Praktikanternas stöd i Kronobergs län	18
4.3 PR Kronoberg – Stöd till handledarna på socialbyrån och VoB Kronoberg	19
4.4 PR Kronoberg – Stöd till kommunerna vid rekrytering	20
5. RESULTATREDOVISNING	21
5.1 Praktikanternas upplevelser av sin praktik och PR Kronoberg	21
5.1.1 Praktikanternas val av praktikplats	22
5.1.2 Planering av praktiken och dess innehåll	23
5.1.3 Praktikanternas uppfattning om praktikperioden	23
5.1.4 PR Kronoberg enligt praktikanterna	25
5.1.5 Praktik ja, men arbete i länet efter studierna är en annan sak	26
5.1.6 Vad PR Kronoberg skulle kunna göra mera	27
5.2 Handledarnas syn på sin uppgift och PR Kronoberg	28
5.2.1 Handledarnas uppdrag	28
5.2.2 Handledarnas syn på PR Kronoberg	29

5.3 IFO-chefernas syn på praktik, rekrytering och PR Kronoberg	30
5.3.1 Praktikanter, praktik och handledare	30
5.3.2 Kompetensen hos personalen	31
5.3.3 Rekrytering av personal	32
5.3.4 IFO-chefernas syn på PR Kronoberg	32
6. SLUTDISKUSSION	35
6.1 PR Kronoberg och praktikanternas situation	35
6.2 Kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter	35
6.3 Rekrytering av personal	36
6.4 Koordinators roll och uppgifter	37
6.5 Ytterligare förbättra det som är bra	38
REFERENSER	41
Litteratur	41
Övrigt	41
BILAGOR	
Bilaga 1: Informationsbrev – handledare	43
Bilaga 2: Enkät – handledare	44
Bilaga 3: Informationsbrev – praktikanter	46
Bilaga 4: Enkät – praktikanter	47
Bilaga 5: Intervjufrågor IFO-chefer	51

1. UPPDRAG

Kommunerna i Kronobergs län (socialtjänstens individ- och familjeomsorg) har genom kommunalförbundet VoB Kronoberg (Vård och Behandling) bildat PR Kronoberg (PR står för Praktik och Rekrytering) för att bereda praktikanter främst från socialhögskolan praktik i socialtjänstens individ- och familjeomsorg och i VoB Kronobergs verksamhet.¹

Tanken är att praktikanterna i länet skall få ett kvalificerat bemötande och en positiv bild av att arbeta inom socialtjänsten och VoB Kronoberg. VoB har en koordinator anställd för verksamheten som samarbetar med socialtjänsten, socialhögskolorna samt studenterna. PR Kronobergs uppgift är att utveckla möjligheterna att anordna praktikplatser och därigenom möjliggöra rekrytering av personal till länet samt att utveckla nya tankar, metoder och arbetssätt.

Ursprunget till PR Kronoberg är att kommunernas socialtjänst (individ- och familjeomsorg) och VoB Kronoberg har svårt att rekrytera personal med socionomutbildning. Genom att erbjuda praktik för studerande skall arbetsplatserna öppnas för nya tankar, ifrågasättande, metoder och arbetssätt vilket skall göra arbetsplatserna mer intressanta för nyutbildade.

VoB Kronoberg har uppdragit åt FoU-Kronoberg att utvärdera PR Kronoberg, utvärderingen har gjorts av Lena Lernå med handledning av professor Tapio Salonen, Växjö universitet. Uppdraget innebar att beskriva och undersöka på vilket sätt PR Kronoberg har påverkat praktikanternas situation och kommunernas möjligheter att ta emot praktikanter och långsiktigt att förbättra rekryteringen av personal inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg och VoB Kronoberg.

1.1 Bakgrund

PR Kronobergs huvudmän är de åtta kommunerna i Kronobergs län samt VoB Kronobergs egen verksamhet, den minsta kommunen är Lessebo som har 8 200 invånare och den största Växjö med 76 000 invånare, länet har totalt 177 000 invånare².

¹ Om inte annat anges är källan Projektplan för PRAKTIK- (och rekryterings-) CENTRUM - KRONOBERG eller KRONOBERG - länet som bjuassar, daterad 2000-06-08, Kommunförbundet Kronoberg.

² Källa SCB, 2002-12-31.

VoB Kronoberg är ett kommunalförbund (gemensamt för kommunerna i länet) vars uppgift är att ansvara för verksamheter inom individ- och familjeomsorg, skola och boende för särskilda grupper där kommunerna är för små för att själva driva verksamhet. Syftet är att samla specialistkompetens inom olika områden, driva verksamheterna effektivt och ekonomiskt fördelaktigt för ägarkretsen. VoB Kronoberg bedriver akut- och utredningshem för barn och ungdomar respektive familjer, familjehemsverksamhet, familjerådgivning samt internatskola, utredningskonsulter och autismkonsulter.

Socialförvaltningarnas verksamhet inom individ- och familjeomsorg styrs främst av socialtjänstlagen. Uppgiften enligt lagen beskrivs i 3 kap 1 §³.

Till socialnämndens uppgifter hör att:

- göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,
- medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,
- informera om socialtjänsten i kommunen,
- genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,
- svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

Vidare fastställs i 3 kap. 3 § insatsers kvalitet och personaltillgång:

- Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet.
- För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.
- Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Socialekreterare inom individ- och familjeomsorgen är vanligen tjänstemän utbildade till socionomer vid landets socialhögskolor. Fram till 2001 fanns i riket sex universitet och högskolor med rätt att examinera socionomer; Lund, Göteborg, Stock-

³ Socialtjänstlag 2001:453.

holm, Sköndalsinstitutet, Örebro, Umeå och Östersund.⁴ I socionomprogrammet – som omfattar 3,5 års studier (140 poäng dvs. sju terminer) – ingår obligatorisk praktikperiod. Praktiken förläggs till en arbetsplats, där en socionom eller annan handläggare utses som handledare.

1.2 Socialhögskolorna och praktiken

Respektive socialhögskola fastställer kursplan för sin utbildning och de ingående kurserna. Praktikperioden har olika omfattning, och är förlagd till olika delar i utbildningen samt har olika inriktning på de olika utbildningsorterna.

I Lund omfattar studiepraktiken 20 poäng, vilket är det samma som 20 veckor (en termin). Kursens mål är som följer:

Kursens mål är att ge den studerande tillfälle att omsätta teoretiska kunskaper i socialt yrkesarbete samt att ge erfarenheter, kunskaper och färdigheter av värde för de fortsatta studierna och den framtida yrkesverksamheten.

Kursen syftar särskilt till att den studerande med hjälp av handledning skall stimuleras till en systematisk reflektion över såväl emotionella som intellektuella erfarenheter av praktiken. Härigenom lägges grunden till ett teoretiskt och personligt förankrat professionellt förhållningssätt i socialt arbete.⁵

I Örebro omfattar studiepraktiken 20 poäng under termin 6:

Kursens övergripande mål är att bereda den studerande tillfälle att omsätta teoretiska kunskaper i socialt yrkesarbete samt att ge erfarenheter, kunskaper och färdigheter av värde för de fortsatta studierna och den framtida yrkesrollen.

Kursen syftar till att den studerande med hjälp av handledning skall vidareutveckla sin förmåga till helhetssyn och förståelse för sambandet mellan individgrupp- och samhällsnivå i socialt arbete. Kursen skall bidra till att utveckla förståelse av den egna personens betydelse i praktiskt socialt arbete.⁶

⁴ Från 2001 har även Jonköping och från 2003 även Växjö socionomprogram.

⁵ Kursplan Lunds universitet fastställd senast 1998-05-28.

⁶ Kursplanen är fastställd av nämnden för Institutionen för samhällsvetenskap vid Örebro universitet, 1997-06-04.

Studiepraktiken omfattar i Östersund 15 poäng under tredje studietermen:

Syftet med kursen är att utveckla den studerandes förmåga att analysera och förstå de processer som leder till sociala problem. Den studerande ska vidareutveckla sin förmåga att kunna identifiera resurser till problemlösning på individ-, familje-, grupp- och samhällsnivå i socialt arbete. Den studerande ska ges tillfälle att reflektera över alternativa problemlösningar där också könets betydelse bör observeras. Den studerande ska genom egna klientkontakter öka sin förmåga att förstå behandlingsrelationens betydelse i olika former av socialt arbete.⁷

Dessutom ingår i Östersundsutbildningen ytterligare 15 poängs praktik under termin 6:

Kursens syfte är att utifrån en helhetssyn:

- vidareutveckla den studerandes förmåga att analysera och förstå sociala processer, problem och resurser på olika nivåer och vid utlandspraktik ge den studerande en möjlighet att se den sociala problematiken utifrån ett globalt perspektiv
- få ytterligare kunskaper om det sociala arbetets möjligheter, resurser och begränsningar
- bereda den studerande möjlighet att omsätta teoretiska kunskaper i ett socialt yrkesarbete. Vid praktik utomlands tillkommer att den studerande ska ges möjlighet att omsätta teoretiska kunskaper i ett internationellt socialt arbete och i förekommande fall med ett interkulturellt inslag
- bereda den studerande möjlighet till ett genusteoretiskt betraktelsesätt.
- Kursen syftar särskilt till att den studerande med hjälp av handledning ska stimuleras till att fördjupa sin förmåga till att systematiskt reflektera över emotionella och intellektuella erfarenheter och därmed vidareutveckla sina yrkesmässiga attityder.

I Östersund finns också en internationell/interkulturell socionomutbildning som har 2 x 20 poängs praktik.

⁷ Kursplan fastställd av institutionsstyrelsen vid Inst. för Socialt Arbete på Mitthögskolan, 1998-10-05, rev. 2000-10-30.

1.3 PR Kronoberg

PR Kronoberg (Praktik och Rekrytering Kronoberg) verkar genom att vara en länk mellan socialtjänsten i länets kommuner samt VoB Kronobergs verksamhet och socialhögskolorna med sina studenter. I projektbeskrivningen till PR Kronoberg talas det om att ge praktikanterna ett kvalificerat bemötande och att erbjuda en innehållsrik och ”rolig” praktik med möjligheter till nya erfarenheter. En koordinator finns anställd för att anordna både möten på socialhögskolorna för att locka studenter till länet och under praktiktiden anordna nätverksmöten mellan praktikanterna. För att fördjupa och bredda praktiken anordnas studiebesök på olika sociala verksamheter i länet. Koordinatören håller också kontakt med kommunerna och försöker samordna möjligheter att lösa praktikanternas boende, resor m.m.⁸

PR Kronoberg består först och främst av en koordinator som är nyckelpersonen i verksamheten. För att förstå och analysera verksamheten PR Kronoberg kommer därför uppgiften att ställas mot tidigare studier och beskrivningar av projektkoordinatörer eller projektledare, eldsjälares uppgift och egenskaper. Även om verksamheten PR Kronoberg inte är ett projekt så kan funktionen som koordinator jämföras med projektledaren. Det typiska för koordinatören är att överbrygga – hitta länkar mellan olika verksamheter och verksamhetsnivåer – i detta fall även mellan verksamhet som finns på olika orter. Nämligen kommunernas socialtjänst i Kronobergs län, VoB Kronoberg och socialhögskolornas studenter/praktikanter som skall göra sin obligatoriska praktikperiod.

En ledare/koordinator i ett projekt skall vara inspirerande. Det som är utmärkande för projekt är uppgifter som *ligger utanför normal rutin, praxis och kompetens*.⁹ Vidare definieras projekt med komplexitet och målinriktade tillfälliga organisationer. Bilden av ledaren är en synlig ledare som skapar möjlighet till ett avgränsat projekt. Projektledaren är ansiktet utåt, är både informatör och samordnare och måste kunna leda och stimulera, lyssna på och diskutera, vara kreativ, ha kunskaper om utredningsmetodik och hur projektarbete drivs samt ha förmåga att ge och ta information samt ha kunskaper om projektets sakområde.¹⁰

I en verksamhet som är överbryggande mellan två världar och som skall utöka möjligheten för, i detta fall, studenter att tillfälligt få en god inblick i verksamheten (ett slags gästspel i verkligheten) spelar länken mellan socialhögskolan och socialförvaltningen stor roll. Detta är själva grogrunden i PR Kronoberg. På detta sätt blir koordinatören

⁸ Projektplan för PRAKTIK- (och rekryterings-) CENTRUM – KRONOBERG eller KRONOBERG – länet som bjussar daterad 2000-06-08, Kommunförbundet Kronoberg.

⁹ Christensen & Kreiner 1998 s.24.

¹⁰ Wisén & Lindblom 1993.

och den kommunikation som ligger på denne av största vikt. Kommunikationskompetens¹¹ beskrivs som att kunna kommunicera på flera attraktionsnivåer och att åstadkomma resultat i ett givet sammanhang. Det är fråga om dels fackkunskap och dels att förstå sig själv och andra, att kunna lyssna uppmärksamt med inlevelse. En uppgift för koordinatören är att vara motiverande och inspirerande, för detta erfordras en människosyn som bygger på att människor har förmåga att utvecklas, kunna lära sig och klara av situationer.¹²

¹¹ Engqvist 1994.

¹² Hagberg & Ljung 2000.

2. UTVÄRDERINGENS SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

I detta avsnitt beskrivs syftet med utvärderingen av PR Kronoberg samt utvärderingens avgränsning. Som grund för syftet ligger VoB Kronobergs uppdrag till FoU-Kronoberg att beskriva och undersöka på vilket sätt PR Kronoberg har påverkat praktikanternas situation, kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter samt långsiktigt att förbättra rekryteringen av personal inom kommunernas socialtjänsts individ- och familjeomsorg och VoB Kronoberg.

2.1 Syfte med utvärderingen

Syftet med utvärderingen är att beskriva och undersöka på vilket sätt PR Kronoberg har påverkat:

1. praktikanternas situation,
2. kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter,
3. långsiktigt att förbättra rekryteringen av personal inom kommunernas socialtjänsts individ- och familjeomsorg i Kronobergs län och VoB Kronoberg.

Utvärderingens fokus ligger på PR Kronobergs uppgifter och roll och på vilket sätt PR Kronoberg påverkat kommunerna i Kronobergs läns möjligheter att ta emot praktikanter.

Utvärderingskriterier är verksamheten PR Kronobergs grundtanke att samverka, stötta handledare, medverka till att varje praktikperiod blir så lärorik och givande som möjligt, samt att skapa nätverk mellan studenter respektive mellan handledare.

Frågeställningar i utvärderingen har varit:

- Hur når PR Kronoberg studenterna/blivande studenter på socialhögskolorna?
- Hur ser praktikanterna på tiden i Kronobergs län? Hur var praktiktiden? Underlättar det att det finns en person/koordinator för studenterna/praktikanterna? Kan du tänka dig att jobba i kommunen – nu, senare – en sommar eller några år?

- Vilka effekter kan ses på praktikplatserna i Kronobergs län utifrån PR Kronobergs arbete?
- Vad har hänt i kommunerna på området praktik och rekrytering?
- Hur tas praktikanterna emot, hur ser praktikplaneringen ut i kommunerna? Är det här ett bra sätt att arbeta?
- Hur uppfattar handledarna och deras chefer stödet från PR Kronoberg?
- Hur ser handledarna på sitt uppdrag? Vad är positivt, vad är negativt? Hur ser IFO-ansvariga på praktikperioden? Hur uppfattas PR Kronoberg och den centralt placerade koordinatorm?
- Hur har PR Kronoberg kunnat medverka till att förbättra länets rekrytering av socionomer?
- Vad har varit verksamt i PR Kronobergs arbetssätt?

2.2 Avgränsning

Utvärderingen gäller i första hand PR Kronobergs arbete och i viss mån de delar som berör kommunernas mottagande och omhändertagande av praktikanterna inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg och förvaltningens handledare. Utvärderingen gäller inte socialhögskolornas arbete och ansvar för praktikanterna eller arbetsplatserna.

3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT, METOD OCH INSAMLAT MATERIAL

I avsnittet beskrivs hur utvärderingen gjorts, vilket material som samlats in och om det varit några särskilda svårigheter kring insamlingen. Avsnittet avslutas med en beskrivning av de etiska övervägandena som gjorts vid utvärderingens planering och genomförande.

3.1 Tillvägagångssätt

Utvärderingen har gjorts för att samla in material om PR Kronoberg och de praktikanter och handledare som kom i kontakt med verksamheten i första hand under de tre första terminerna PR Kronoberg varit verksam, vårterminen 2002, höstterminen 2002 och vårterminen 2003.

I intervjuer och kommentarer som lämnats från handledare kan dock finnas uppgifter som härrör från tidigare eller senare tidsperioder.

3.2 Metod och insamlat material

Utvärderingen av PR Kronoberg har gjorts genom intervju med koordinatör och insamling av noteringar, verksamhetsbeskrivningar, broschyrer och informationsmaterial från PR Kronoberg.

Chef eller motsvarande för kommunernas individ- och familjeomsorg (IFO-chef) har intervjuats per telefon.

Samtliga 42 praktikanter har tillsänts en enkät som besvarats av 27 personer. Dessutom har 45 handledare tillsänts en enkät som besvarats av 23 personer.

Material om praktik, främst kursplaner har samlats in från socialhögskolorna i landet.

En fokusgruppsintervju med relativt öppna frågor har genomförts med två f.d. praktikanter och en IFO-chef. Tanken var att ha två handledare med, men pga. hinder i arbetet avstod en från att delta och en annan ansåg det vara risk för att hon stod för nära PR Kronobergs verksamhet för att kunna vara trovärdig i sina svar. Detta har i sig varit ett generellt problem i denna utvärdering, verksamheten i PR Kronoberg är

så involverad i det ordinarie arbetet med praktikanterna på socialbyråerna att även IFO-chefen som medverkade i fokusgruppen såg PR Kronobergs koordinator som en arbetskamrat genom den verksamhet som hon bedriver för kommunen. Men närheten i arbetet kan också vara en drivkraft, en möjlighet både i arbetet med praktik och rekrytering i länet och i utvärderingens resultat. Kompletterande intervju har gjorts per telefon med en handledare. Fokusgruppsintervjun och telefonintervjun med handledaren hade en mer avstämmande karaktär. Det var inte så många nya uppgifter som inhämtades utan snarare en avstämning av det som framkommit i enkäter till praktikanter och handledare samt i intervjuerna med IFO-cheferna.

3.3 Etiska överväganden

Praktikanter, handledare/arbetsledare och chefer – som har intervjuats och/eller besvarat enkäter – har informerats om att deltagande i utvärderingens olika skeden är helt frivilligt. Praktikanterna har redan under sin studietid godkänt att en utvärderare senare kontaktar dem. Anonymitet har lovats så till vida att inte enskilda personer kommer att kunna identifieras i rapporten. Dock har det informerats om och de tillfrågade är medvetna om att pga. att länet inte är så stort så är det ofrånkomligt att uppgifterna kan identifieras av de berörda inom verksamheten. Detta har inte upplevts som negativt av de tillfrågade.

4. PR KRONOBERGS UPPGIFT

Kommunerna i Kronobergs län och VoB Kronoberg har gemensamt startat PR Kronoberg för att underlätta för kommunerna att ta emot praktikanter från socionomutbildningarna och för att locka praktikanterna att komma till länet. Initiativet till PR Kronoberg kom från IFO-cheferna och Kommunförbundet Kronoberg.¹³

Ursprunget till PR Kronoberg är att kommunernas socialtjänst, individ- och familjeomsorg har haft svårt att rekrytera personal med socionomutbildning. Genom att erbjuda praktik för studerande skall arbetsplatserna öppnas för nya tankar, ifrågasättande, metoder och arbetssätt vilket skall göra arbetsplatserna mer intressanta för nyutbildade.

Verksamheten startade hösten 2001. VoB Kronoberg har anställt en koordinator. Koordinatören är socionom från socialhögskolan i Lund och tog sin examen 1977. Hon har arbetat i kommunal socialtjänst som socialsekreterare och i skola som kurator. Koordinatören har också arbetat som arbetsledare och chef inom socialtjänsten samt i projekt. Året innan verksamheten vid PR Kronoberg startade, arbetade hon vid Blekinge FoU-enhet med IFO-frågor och försökte bl.a. bilda ett nätverk kring praktikfrågor.

PR Kronoberg är en del av VoB Kronoberg. Koordinatören ansvarar för verksamheten inför sin chef VoB:s vd och direktionen för VoB Kronoberg.

Till PR Kronoberg finns en referensgrupp kopplad med representanter för länets kommuners individ- och familjeomsorg.

De uppgifter som beskrevs viktiga innan verksamheten vid PR Kronoberg startade var att uppmuntra praktikanter att göra praktik i länet, ge tillfälle att länka samman praktikanter när de är i länet samt att på olika sätt underlätta för handledarna. Kommunerna och VoB Kronoberg såg också ett samband mellan att erbjuda praktikplatser och att kunna rekrytera utbildad personal samt att stöd med rekryteringsfrågor behövs.

¹³ Avsnittet bygger på skriftligt informationsmaterial om verksamheten vid PR Kronoberg samt intervju med dess koordinator.

4.1 PR Kronoberg – Kommunernas länk till socialhögskolorna

Koordinatorn har haft muntlig och skriftlig kontakt med praktiklärarna vid samtliga socialhögskolor och programmet för socialt arbete i Kalmar. Samtliga har fått en broschyr med information om PR Kronoberg med telefonnummer till koordinatorm.

Vid Lunds socialhögskola och i Helsingborg har koordinatorm medverkat vid information till studenterna inför praktikperioderna och informerat om Kronobergs län, socialtjänstens verksamhet inom individ- och familjeomsorg, PR Kronoberg samt de praktikplatser som finns att erbjuda. De senaste terminerna har informationen fått utrymme i samband socialhögskolans egen information om praktikperioden.

4.2 PR Kronoberg – Praktikanternas stöd i Kronobergs län

Inledningsvis kontaktar ofta praktikanterna PR Kronoberg som ordnar en gemensam träff mellan student och blivande handledare. Syftet med mötet är att ge båda tillfälle att träffas och se om praktikanterna verkar vara på rätt plats och med rätt handledare, där förväntningar och idéer också kan utbytas vid mötet. Matchningsuppgiften att försöka erbjuda en praktikant till den arbetsplats som har en praktikplats att erbjuda och att erbjuda en praktikplats där en student vill praktisera är en ambition för koordinatorm. Studentens önskemål skall om möjligt tillgodoses.

PR Kronoberg har initierat olika former av stöd till praktikanterna som skall locka dem att göra praktik i Kronobergs län. I mer eller mindre utsträckning erbjuds; bostad, fria resor med länstrafiken alternativt fri hemresa, tillgång till bil vid studiebesök. Koordinator hjälper också till och förmedlar kontakter när det gäller bostad.

Koordinatorn har ordnat träffar för praktikanterna under praktikperioden. Syftet med träffarna har varit att ge praktikanterna kontakter med personer i samma situation som de själva i länet samt att ordna studiebesök. Studiebesöken ger praktikanterna tillfälle att ta del av andra arbetsplatser för socionomer än den där de själva gör praktik. Koordinatorn har gjort en inventering, som fortlöpande kompletteras, av vilka institutioner och verksamheter som finns i länet. Praktikanterna uppmuntras att ha kontakt med varandra och byter e-postadresser samt berättar för varandra om sig själva och sin praktikplats. Koordinatorn förmedlar information som kan vara till glädje för praktikanten under praktiktiden och i framtiden.

Om praktikanten har frågor eller om det uppstår problem med något under praktiktiden så finns det möjlighet att kontakta koordinatorm på PR Kronoberg. Det finns

situationer när koordinatören har hjälpt till när inte en praktikplats levtt upp till förväntningarna, vid något tillfälle har koordinatörens samtal med handledare och arbetsplats varit tillräcklig hjälp. I en annan situation har koordinatören medverkat till att förmedla en ny praktikplats för att lösa situationen. Det kontaktnät mellan arbetsplatserna i länet som koordinatören byggt upp gör det möjligt att veta var en lösning är möjlig.

Alla insatser som koordinatören för PR Kronoberg gör kring praktiken har till syfte att ge varje student en så bra praktik som möjligt.

4.3 PR Kronoberg – Stöd till handledarna på socialbyrån och VoB Kronoberg

Rekrytering av handledare bland socionomer anställda av kommunerna och VoB är i samarbete med arbetsledare och IFO-chefer en uppgift för koordinatören för PR Kronoberg. Handledarna utses och godkänns av chefen på arbetsplatsen.

Handledaruppgiften kan ses ha mer än ett syfte, den anställde ges möjlighet till utveckling av sitt eget arbete och yrkesroll genom att pröva på att handleda en blivande socionom, och studenten erbjuds inblick i arbetet som socionom direkt i verksamheten, vilket i sin tur ger tillfälle att göra reklam för verksamheten och därmed rekrytering av kompetent personal.

PR Kronoberg har tillsammans med Kommunförbundet Kronoberg initierat en handledarutbildning om 10 högskolepoäng. Handledarkursen anordnas av Växjö universitet och bedrivs över två terminer, den första avslutas årsskiftet 2003/2004. Arbetsplatsens och chefens ansvar blir att erbjuda tid för utbildningen och resurser för utbildningen i form av litteratur och resor. Hittills är kravet på en handledare; att vara socionom och arbetat minst tre år i yrket. En icke socionomutbildad kan arbeta som handledare i par med en socionom.

Koordinatören för PR Kronoberg erbjuder t.ex. handledarträffar, i den mån socialhögskolan inte gör det, en eller ett par gånger per termin, syftet är att skapa ett nätverk, handledarna skall veta om varandra och kunna ta kontakt med varandra, kunna diskutera och reflektera över sin uppgift som handledare samt praktiska göromål kring handledarskapet. I PR Kronobergs uppgift ingår inte handledning till handledarna då det är respektive socialhögskolas uppgift. Socialhögskolornas stöd till handledarna varierar, Lund respektive Östersund erbjuder en träff för handledarna varje termin.

Handledningen av en praktikant från socionomutbildningen kräver både planering, kunskap, intresse och utbildning. Ansvar för den studerande kan för många kännas allt för omfattande. Koordinatören har till uppgift att avlasta handledarna när det gäller kontakter med socialhögskolorna, att finnas till hands om det uppstår problem i praktiksituationen och att ge praktikanterna tillfälle till studiebesök och kännedom om andra arbetsplatser.

4.4 PR Kronoberg – Stöd till kommunerna vid rekrytering

Mottagandet av praktikanter ses av kommunerna som en del i marknadsföringen av socialtjänstens individ- och familjeomsorg som arbetsplats. Den som gör en praktik kan ofta också erbjudas sommarvikariat på arbetsplatsen, då är introduktionen redan klar och arbetsplatsen och den blivande socionomen känner varandra.

PR Kronobergs koordinator bygger fortlöpande upp kontakter med arbetsplatserna på kommunernas individ- och familjeomsorg samt VoB som gör att hon känner till var det finns lediga tjänster och om det är någon socionom vars vikariat går ut. Samtidigt har koordinatören byggt upp ett register över studenter, deras adresser och om de har någon anknytning till Kronobergs län. Dessa kontakter och register använder koordinatören när det finns en ledig tjänst på någon av kommunerna, och den färdiga socionomen kontaktas och uppmanas söka den lediga tjänsten. När en tjänst annonseras ut skickar hon annonsen till socialhögskolorna för anslående.

Varje halvår gör koordinatören en ”rekryteringsresa”, om möjligt tillsammans med personal från socialtjänsten, för att träffa de som avslutar socionomutbildningen i Lund, Helsingborg och Östersund. Inför mötet sätts affischer upp om tid och plats. Koordinatören finns då till hands för information och frågor om Kronobergs läns socialtjänsts arbetsplatser för socionomer. Telefonnummer, e-postadresser och namn utbyts och koordinatören följer upp besöket med kontakter med de enskilda nyblivna socionomerna i samband med att tjänster blir lediga i länet. Mellan 15-30 personer har nåtts vid varje besök.

5. RESULTATREDOVISNING

Under den aktuella tiden våren 2002 till våren 2003, dvs. tre terminer, har 42 praktikanter och 45 handledare i länet berörts av PR Kronobergs verksamhet. 27 av praktikanterna och 23 av handledarna har besvarat en för utvärderingen komponerad enkät. 10 chefer för individ- och familjeomsorgsverksamhet i kommunerna har intervjuats per telefon. En fokusgruppsintervju med en IFO-chef och två praktikanter har genomförts samt intervju med PR Kronobergs koordinator och en handledare.

Resultatredovisningen delas upp i tre delar; praktikanternas upplevelser, handledarnas upplevelser samt IFO-chefernas upplevelser av PR Kronobergs arbete.

5.1 Praktikanternas upplevelser av sin praktik och PR Kronoberg

Syftet med enkäten till praktikanterna (bilaga 4) var att undersöka vilka förväntningar studenterna hade på sin praktik, på vilket sätt dessa förväntningar uppfylldes samt om det fanns något som kunde förbättra praktikperioden i Kronobergs län.

Enkäten har besvarats av 27 praktikanter; av dessa är 24 kvinnor och 3 män. Enkäten hade skickats ut till 42 praktikanter, 8 av dessa var män och 34 kvinnor. Bland de svarande finns samtliga kommuner som tagit emot praktikanter (7 av 8) med, VoB Kronobergs verksamhet samt landstinget och en skola. Fördelningen av de svarande på socialhögskolor överensstämmer med fördelningen hos samtliga praktikanter.

Tretton praktikanter har gått på Lunds socialhögskola, tio i Östersund, två i Stockholm, en i Umeå och en på Ersta Sköndal Högskola. Elva av de svarande gjorde sin praktik i Kronobergs län våren 2002, nio hösten 2002 och sju våren 2003. Samtliga kommuner finns representerade bland de svarandes praktikplatser och även två av VoB Kronobergs enheter samt en som gjort praktik hos Landstinget.

13 praktikanter gjorde sin enda praktikperiod¹⁴, 11 sin första och 3 sin andra praktikperiod. För 15 omfattade praktiken 20 poäng, för 11 var den 15 poäng och för en

¹⁴ Det ingick enbart en praktikperiod i deras utbildning.

10 poäng. Före praktiken hade 10 praktikanter 40 poängs utbildning (två terminer), lika många 80 poäng och de övriga 70, 75, 100 poäng eller mer.

5.1.1 Praktikanternas val av praktikplats

Det finns flera olika skäl till varför en praktikant väljer en viss praktikplats. I enkätens frågor har utvärderingen försökt ringa in vad som gör en praktik bra. Inledningsvis ställdes därför frågor om vad som avgjort praktikantens val av praktikplats, var det att få vara i länet, på en viss arbetsplats, med vissa arbetsuppgifter eller fick man inte välja alls. Tanken med frågorna liksom utvärderingen var att ge PR Kronoberg och arbetsplatserna (praktikplatserna) underlag för att kunna lämna information om praktikplatserna som underlättar studenternas val av praktikplats.

23 av praktikanterna hade valt att göra sin praktik i Kronobergs län, av dessa var det 12 som tyckte att det var viktigt. Att göra praktiken på just den aktuella praktikplatsen ansåg 17 av praktikanterna vara viktigt och 15 fick också göra praktiken där de önskat sig. 20 personer ansåg det vara viktigt att praktikplatsen verkade trevlig och valde sin praktik efter detta. 21 av praktikanterna valde praktikplats efter att handledaren verkade kunnig och ansåg också detta för vara viktigt. 19 praktikanter vägde också in att handledaren verkade trevlig. 21 ansåg det viktigt för valet av praktikplats att PR Kronoberg presenterade länet och praktikplatsen tilltalande. Någon har vid valet av praktikplats påverkats av tidigare praktikants beskrivning av platsen.

Två av praktikanterna fick ta den praktikplats som erbjöds utan något eget val.

En praktikants ord om valet av praktikplats:

Bra 'paket-erbjudande'! Tillgång till lägenhet och andra fördelar.

När det gäller val av praktikplats framför de studenter som gjort två praktikperioder att de har tillfälle att göra dels en bredare och dels en mer specialiserad praktik. Närheten till handledaren påverkar också valet av praktikplats, på en socialförvaltning har man sin egen handledare, medan man är mer en i personalgruppen på en institution.

5.1.2 Planering av praktiken och dess innehåll

I PR Kronobergs arbete med att informera om länet, socialtjänsten och praktikplatserna har koordinatören använt sig av gemensamma studiebesök där praktikant och handledare träffas tillsammans med koordinatören på arbetsplatsen innan valet av praktikplats gjorts. Tanken med detta har varit att så mycket information om varandra som möjligt underlättar valet av praktikplats och förbereder för att praktikperioden skall ge både praktikant och arbetsplats så mycket som möjligt.

Att få komma på studiebesök innan praktikens början för att få en bild av sin kommande roll som kandidat beskrivs av praktikanterna som viktigt. Av enkätsvaren och den kompletterande fokusgruppsintervjun framgår att praktikanterna anser att det viktigaste är att få en bra handledare. Handledaren skall ha tidigare erfarenhet av praktikanter och ha jobbat länge med socialt arbete samt ha intresse av att handleda.

Ett sätt att ge praktiken ytterligare en dimension är att en praktikant har två handledare, det ger praktikanterna två perspektiv på sättet att arbeta med socialt arbete. Samtidigt framfördes att det var viktigt att fördela arbetet och ansvaret så att praktikanterna vet vem hon skall vända sig till.

En annan viktig fråga som förs fram är att arbetsplatsen vill ta emot praktikanter och att personalen är uppmärksam så att praktikanterna får vara med när det händer saker, och därmed får erfarenhet av olika uppgifter, och hur olika uppgifter kan fullföljas.

Enbart sex av praktikanterna har fått en generell plan för praktikplatsen presenterad för sig, samtliga har dock tillsammans med sin handledare gjort en individuell plan för sin praktik.

En praktikant har fått följa introduktionen tillsammans med tre nyanställda.

5.1.3 Praktikanternas uppfattning om praktikperioden

I enkäten har fråga ställts om vad som är viktigt för att en praktikplats skall vara bra. Ett antal alternativa punkter som utvärderaren i samråd med koordinatören och handledaren föreställde sig var viktigt för praktikanterna ställdes upp och kompletterades med en öppen fråga där varje praktikant själv kunde komplettera med andra punkter. De punkter som merparten av de svarande (mer än 21 praktikanter) anser vara viktiga som också uppfyllts på praktikplatsen är:

5.1.4 PR Kronoberg enligt praktikanterna

Fråga har ställts kring PR Kronoberg, för att försöka få en bild av om praktikanterna anser att PR Kronoberg arbetar med det som de skall, dvs. använder resurserna på bästa sätt, vad som behöver göras för att komplettera arbetsplatsernas och socialhögskolornas arbete för att praktikperioderna skall bli så bra som möjligt.

Praktikanterna tycker att PR Kronoberg skall arbeta med de uppgifter de gör i dag, men flertalet specificerar inte vilka uppgifter det gäller. Alla har haft möjlighet att vara med på träffar med andra praktikanter; totalt har 22 praktikanter angivit att de har deltagit i träffarna.

Den första kontakten med PR Kronoberg har förmedlats av socialhögskolornas praktiklärare som lämnat koordinators namn och telefonnummer till praktikanterna.

PR Kronoberg hjälpte till och höll i många trådar när det gäller praktikplaceringar och leta praktikplatser. PR:s arbete beskrivs av flera som en slags matchning mellan praktikplats och praktikant, att hitta rätt plats för rätt praktikant och rätt praktikant för rätt praktikplats. En viktig del i PR Kronobergs arbete beskrivs både av koordinators, praktikant, handledare och IFO-chefer vara att hitta praktik efter önskemål. Någon uttrycker att det inte är självklart med att få välja praktikplats när skolorna förmedlar, hos andra är det mer underförstått att det inte är självklart att få välja praktikplats.

PR Kronobergs information på socialhögskolan beskrivs som viktig för att få flera praktikanter och vikten av att informationen når skolan tidigt betonas av praktikanterna. Trevliga studiebesök menar praktikanterna breddar och förstärker nyttan med praktiken. PR Kronoberg ses som ett skyddsnät – en trygghet – som finns där för praktikanter och handledare. En praktikant beskriver vikten av PR Kronobergs arbete:

PR Kronobergs arbete är mycket bra. Hade det inte varit för – koordinatorsnät – så hade jag aldrig hamnat i Kronoberg. Informationen och att – koordinatorsnät – var med vid första mötet kändes bra. Man kunde alltid ringa det var en trygghet.

Praktikanterna anser sig ha fått veta tillräckligt mycket om praktikplatsen innan praktikperioden. Studiebesök tillsammans med handledare, praktikant och PR:s koordinatorsnät ses som en viktig del när praktikant och handledare får känna sig för och

ömsesidigt byta information om arbetsuppgifter och tidigare erfarenheter. Praktikplatsens önskan om besök är också nödvändigt för att studenten skall få resan betald av skolan.

Man får en bild av sin kommande roll som kandidat.

En viktig fråga som framförs är att diskutera rollen som handledare med handledarna så dessa stärks i sin uppgift, således en kvalitetssäkring.

...Koordinatorns förmåga att vara engagerad i oss enskilda praktikanter, om jag sökte koordinatören så återkom hon alltid samma dag och tog sig tid att prata... I början är tryggheten viktig och att veta att det finns någon där för en om man har några frågor. [...]...Ett stort plus var alla trevliga studiebesök hon ordnade åt oss det hade inte våra kamrater på andra ställen.

PR Kronobergs koordinator ses som en informatör inte bara för socialtjänsten i länet utan även som marknadsförare för Kronobergs län i sin helhet. PR Kronoberg blir länets ansikte gentemot socialhögskolorna och studenterna.

Studiebesöken får av de flesta praktikanterna beröm, dock finns det någon som ser att PR Kronobergs studiebesök konkurrerat med de som arbetsplatsen ordnat. Koordinatören för PR Kronoberg var dock tydlig med att det var de som var intresserade som skulle anmäla sig. Praktikanten som tyckte det blev för mycket säger: *Man ville ju samtidigt som man ville sätta sig in i jobbet också.*

Studiebesöken och träffarna – som anordnades av PR Kronoberg – gav också tillfälle att lära känna övriga praktikanter, nog så viktigt för de som inte hade några vänner eller bekanta i trakten. Det påpekas särskilt vikten av att komma in i ett sammanhang, att arbetsplatsen också tar ansvar t.ex. genom en trivselgrupp som samlas efter arbetstidens slut. Växjö har ordnat gemensamt boende för praktikanter som framförs som ett exempel på något som kan underlätta gemenskap mellan praktikanterna.

5.1.5 Praktik ja, men arbete efter studierna är en annan sak

För kommunerna och VoB Kronoberg som står bakom PR Kronoberg är en viktig fråga om praktikperioden på en arbetsplats i länet påverkar praktikanterna att komma tillbaka till länet efter avslutad utbildning och om de tycker sig kunna rekommendera andra att söka sig till Kronobergs läns arbetsplatser, fråga har därför ställts om detta.

Praktikperioden, arbetsplatserna, arbetskamrater, handledare och PR Kronoberg beskrivs som framgår tidigare mycket positivt, men när studierna är klara är det inte alla som kan tänka sig att arbeta i Kronobergs län. 23 praktikanter skulle rekommendera praktikplatsen för sin bästa vän. 15 skulle kunna tänka sig att arbeta i Kronobergs län, 2 gör det redan och 9 skulle kunna tänka sig det i framtiden.

Platsen för arbete är både beroende av den egna privata situationen och om att det är rätt jobb, men det finns även de som inte kan tänka sig att arbeta och bo i Småland. Ett par citat:

Om det är rätt jobb och privat möjligt.

Jag är en inbiten skåning – vill ha tillgång till kust och hav.

PR Kronoberg fångar upp tidigare praktikanter - *man känner sig uppmärksammad och efterfrågad när koordinatör ringer*. I fokusgruppen berättar praktikanterna att de genom telefonsamtalet från PR Kronoberg dels blivit uppmärksammade på Kronobergs län och en liten kommun som arbetsplats, dels såg praktiken i sitt sammanhang, med sommarvikariatet på socialbyrån och rekryteringen till anställning efter det att utbildningen var klar.

En praktikant som kan tänka sig Kronobergs län säger:

När jag är färdig skulle jag visst kunna tänka mig en period. Trivsamt på alla sätt, om man är redo för att bli smålänning!!?

5.1.6 Vad PR Kronoberg skulle kunna göra mera

En öppen fråga har ställts om praktikanternas egna synpunkter på vad PR Kronoberg skulle kunna göra för att få fram ytterligare idéer (utöver vad utvärderaren och koordinatör har kunnat föreställa sig utan att ställa frågan) om vad som skulle kunna göras från koordinatör och PR Kronobergs sida.

Merparten av de svarande praktikanterna menar som beskrivits tidigare att PR Kronoberg redan i dag gör det de skall göra och ser inget behov av att utöka eller förändra detta arbete. Några andra beskriver vad de kan tänka sig mer från PR Kronoberg.

Praktikanter framför att det skulle ställas krav på praktikplatserna och handledarna och på sikt skulle det vara obligatoriskt med handledarutbildning. Praktiken får gärna

vara organiserad, så att det finns en tanke innan praktikperioden, vad det kan leda till och vad man skall göra under praktiktiden.

En fortsatt verkan för samarbete i länet och erbjudande om gratis eller lågprisboende under praktiktiden förordas.

Från en praktikant framförs att ännu tidigare information till socialhögskolorna och studenterna skulle få studenterna att vänja sig vid tanken och kunna göra praktik i Kronobergs län.

En praktikant beskriver framtida utvecklingsmöjligheter:

Jag tycker man borde göra som Kronobergs län överallt och att det ska kopplas till alla socialhögskolor i hela landet.

5.2 Handledarnas syn på sin uppgift och PR Kronoberg

En enkät (bilaga 2) har skickats ut till 45 anställda vid kommunerna respektive VoB Kronoberg, dessa finns med i PR Kronobergs register över personer som har varit handledare för socionomkandidater. 23 handledare har besvarat enkäten; 21 kvinnor och 1 man. Bland de 45 som fått enkäten finns 7 män och 38 kvinnor. 21 av de svarande har examen från socialhögskolan, 4 från 1970-talet, 11 från 1980-talet, 5 från 1990-talet och 1 från 2000-talet. Övriga har beteendevetenskaplig utbildning respektive social utbildning från ett studieförbund. De svarande är anställda på 6 av de 7 aktuella kommunerna samt VoB Kronoberg.

5.2.1 Handledarnas uppdrag

Handledarna har tillfrågats om hur de ser på sitt uppdrag och varför de åtar sig uppgiften att vara handledare till praktikanter.

Av handledarnas svar framgår att praktikanter tas emot då det anses roligt, lärorikt och stimulerande. Det är berikande och en del i socionomyrket och ett ansvar mot arbetsplatsen. Uppdraget som handledare till socionompraktikanter beskrivs också som jobbigt men samtidigt en möjlighet att klara rekryteringen av socionomer framöver. Handledarna ser uppgiften som en del i den egna yrkesutvecklingen.

Det är berikande och utvecklande på många sätt, en stor vinst att få arbeta nära unga människor. Det finns en nyfikenhet och öppenhet hos studenter som gör att jag själv kan få prova nya lösningar. Detta är något som lätt glöms bort efter några års arbete.

Åtta handledare har inte tagit emot någon praktikant innan PR Kronoberg startade sin verksamhet. Det vanligaste är att ha tagit emot en eller två praktikanter sedan verksamheten startade våren 2002.

Fem har handledarutbildning, nio saknar handledarutbildning och nio genomgår för närvarande handledarutbildning på högskolenivå.

En handledare menar att det finns en plan för praktiken, och sex att det finns ett introduktionsprogram, dvs. merparten av arbetsplatserna saknar en generell plan för mottagandet av praktikanter.

5.2.2 Handledarnas syn på PR Kronoberg

Utvärderingen skall beskriva och undersöka bl.a. handledarnas syn på och användning av PR Kronoberg. Som grund för uppgiften är att ta reda på om handledarna har deltagit i träffar eller på annat sätt har tagit del av det som PR Kronoberg erbjuder. Frågor har också ställts om det finns synpunkter på vad PR Kronoberg gör och om de skulle göra något annat än det de gör.

22 av handledarna har varit med på träff med koordinatör för PR Kronoberg. Handledarna anser att PR Kronoberg gör det de skall göra. Merparten överläter till PR Kronoberg att ha kontakt med socialhögskolan men vill själv ha möjlighet till kontakt om det uppstår behov. Nätverksträffar för praktikanter respektive handledare är viktiga.

PR Kronoberg är till stor hjälp vid rekryteringar, med sitt kontaktnät vet – koordinatörn – vilka jobb som annonseras och vilka färdiga socionomer som kan tänka sig att söka sig till länet.

PR Kronoberg beskrivs som utmärkt, givande, väl genomtänkt och välorganiserat, med koordinatörn som är drivande och har kunskap.

Organisationen har fått så många praktikanter som de själva önskar. De flesta har fått veta det de vill om praktikanten före praktikperioden, och flera har deltagit i ett gemensamt möte med praktikant, handledare och PR Kronobergs koordinatör.

PR Kronobergs uppgifter beskrivs som att ta hand om praktikanterna, ordna gemensamma studiebesök, hålla i olika trådar, ge information till kandidaten om praktikplatsen och till handledaren innan praktiken, samordna och underlätta för handledaren. PR finns till hands om något händer. Informerar skolorna om det som är aktuellt samt är en länk mellan skolan och verksamheten.

PR Kronoberg marknadsför socialtjänsten och vad socialtjänsten har att erbjuda i Kronobergs län, men ger även en positiv bild av arbetet i Kronobergs län.

I PR Kronobergs arbete ingår stöttning av både handledare och praktikant men även känslomässig avlastning. Hitta praktikanter som efterfrågar det arbetsplatsen kan erbjuda som praktikplats. Stödjande arbete med praktikantträffar och studiebesök.

PR Kronoberg har den första kontakten med praktikanten. Den som har behov eller önskan om en plats får den i första hand. PR gör bedömningar om vad som är lämpligt, följer upp och försöker hitta annan plats om det behövs. Samordnar och underlättar.

Merparten av handledarna kommer att ta emot praktikanter även i fortsättningen. En kommer att vara mentor¹⁵ i stället för handledare.

5.3 IFO-chefernas syn på praktik, rekrytering och PR Kronoberg

Som IFO-chef har identifierats basansvarig för verksamhet inom individ- och familjeomsorg – inte socialchef – i tre kommuner är ansvaret delat på två eller tre tjänster. De ansvariga har intervjuats per telefon då de dels har ansvar för att handledarna får möjlighet att avsätta tid för handledning och handledarutbildning och dels vanligen är de som rekryterar personal. Tio av de tolv IFO-cheferna i länet har intervjuats. De intervjuade representerar sju av de åtta kommunerna. Intervjufrågorna framgår av bilaga 5.

5.3.1 Praktikanter, praktik och handledare

Inledningsvis har frågor om IFO-chefernas syn på praktiken och handledning ställts för att detta skall ge en ytterligare belysning av frågan om att ta emot praktikanter.

Två av de tio kommunala verksamheterna har inte tagit emot någon praktikant den sista terminen (våren 2003), men samtliga har haft praktikant någon av de terminer utvärderingen omfattar.

¹⁵ I samband med start av universitetets och kommunernas utvecklingsarbete kring socialtjänsten Sociorama har kommunernas socionomer tillfrågats om de vill vara mentor för en student inom socionomprogrammet. Mentorn är en praktiker som skall ha kontakt med studerande vid socionomutbildningen under hela utbildningen.

IFO-cheferna ser praktikanterna som en länk till utbildningen som är utvecklande för verksamheten, och förbereder för framtida rekrytering samt att arbetsplatsen har ett ansvar för utbildning av nya socionomer.Handledarskapet ses som en möjlighet till utveckling av medarbetare som trivs med uppgiften.

Skälen till att inte ta emot en praktikant en termin är att inte personalen varit anställd tillräckligt länge, eller att inte alla tjänster i arbetslaget är tillsatta och det därför inte varit möjligt att avsätta tid för handledning.

Tillgången på praktikanter har sedan PR Kronoberg startade varit tillräcklig och till och med lite mer än länets arbetsplatser kunnat ta emot.

När det gäller att få de praktikanter man vill så framförs att genom PR Kronoberg kommer socionompraktikanter vilket man främst önskar, i övrigt är det mer en fråga om personkemi mellan handledare och praktikant som kan koordineras genom ett studiebesök före praktiken. Just studiebesöket, träffen mellan handledare och praktikant ses som en viktig uppgift som gärna får ordnas med stöd av PR Kronobergs koordinator.

Rekrytera handledare inom den organisationen är inte självklart lätt. Att vara handledare ses som en frivillig uppgift som man gör av eget intresse, samtidigt som man tar på sig ett ansvar. PR Kronoberg ger praktiken en dimension till, att man får ett kontaktnät i övriga praktikanter och får tillfälle till studiebesök på andra arbetsplatser för socionomer.

5.3.2 Kompetensen hos personalen

Frågan om kompetensen hos personalen och vad som efterfrågas vid rekrytering har i utvärderingen bedömts angelägen för att beskriva om arbetsledningens önskemål om kompetens är uppfyllda, eller om ytterligare insatser för att tillgodose dessa behov göras.

Merparten av de aktuella arbetslagen har tjänster som socialsekreterare och till dessa efterfrågas socionomutbildade. Några kommuner har specialtjänster där annan kompetens efterfrågas. F.n. är tjänsterna i princip besatta enligt önskemålen om kompetens. I någon kommun påpekas att de skulle ha behov av någon mer med socionomutbildning.

Vid anställning ser IFO-cheferna att: till socialsekreterartjänst efterfrågas socionomer som har gjort praktik på socialkontor, och har förmåga att sätta sig in i arbetet, ett gott bemötande, att göra utredningar, kunna samarbeta samt innehar kunskap om

lagstiftning och barns behov och utveckling. Det vanligaste är vid anställning att vara tvungen att göra avkall på delar av önskemålen, och att arbetsplatsen får medverka till att komplettera den nyanställdes kunskap.

5.3.3 Rekrytering av ny personal

Rekrytering av personal har varit ett av de ämnesområden som motiverade tillkomsten av PR Kronoberg. Utgångspunkten har varit att det var svårt att få fram sökande med socionomutbildning i tillräcklig omfattning och även att det har varit svårt att behålla personalen. En av uppgifterna för PR Kronobergs koordinator är att på olika sätt stödja och förmedla kontakter när det gäller kommunerna och VoB Kronoberg när det gäller rekrytering av personal.

Samtliga intervjuade IFO-chefer påpekar att praktikanterna erbjuds tillfälle till sommarvikariat vilket ses som ett första steg till framtida rekrytering. Samtidigt påpekas att det är en lång period från praktiktiden till dess att studenten är färdig med sin socionomutbildning.

IFO-cheferna ser PR Kronoberg som viktig när det gäller att hålla kvar kontaktnätet med praktikanterna inför framtida anställning. Rekrytering beskrivs vara en fråga både om marknadsföring av förvaltningen och kommunen men även om att göra socialt arbete attraktivt när det gäller lön, dräglig arbetsituation, personal-, frisk- och företagshälsovård, dvs. att förebygga ohälsa hos personalen.

Vid rekrytering av ny personal behöver vi det stöd vi får. Det beror mycket på – koordinatören – som håller kontakt och försöker lösa problem när de uppstår. Detta ger oss möjlighet att hjälpas åt mer i länet.

Flera av de mindre kommunerna ser koordinatören som den som har kunskap och kontakter, som exempel ges när någon vill flytta på sig och hon kan ha kännedom om var det behövs en erfaren socionom just för dagen. Koordinatören håller också reda på när ett vikariat går ut i en kommun och när grannkommunen behöver rekrytera och kan på så vis förmedla personal mellan kommunernas socialtjänst.

5.3.4 IFO-chefernas syn på PR Kronoberg

Bakgrunden till PR Kronobergs tillkomst beskrivs i termer av svårigheter att rekrytera socionomer vid anställningar och praktikplatser. Praktiken i sig ses som värdefull, och är en del i utbildningen men även rekryteringen är värdefull för praktiken.

När det gäller praktikanter, handledare och kontakt med socialhögskolorna är IFO-cheferna positiva till PR Kronobergs arbete. Detta beskrivs med ord som; finns till

hands, anordnar möten, tar ansvar för kontakter, avlastar, sprider annonser på skolor. Stöttar handledare, medverkar vid rekrytering av handledare. Flera framför det positiva med PR Kronoberg och att samverka kommunerna emellan. Samtidigt ser några PR Kronoberg som viktig när det gäller rekrytering av ny personal;

...vi är fruktansvärt nöjda, tidigare hade vi halv bemanning, nu har vi fått minst två anställda via – koordinatorn – som också initierat handledarutbildning i vårt arbetslag, hon håller kontakt med skolan. Genom egen erfarenhet i branschen vet hon vad vi behöver, är professionell och far runt i Sverige. Tre i vår personal går handledarutbildningen

Flera påpekar vid frågor om vad PR Kronoberg kan göra vad gäller praktikanter, handledare och rekrytering att det viktigaste är *att göra det som görs nu* och att det inte är mer, det som behövs är *det stöd som ges i dag, att stötta vara öppen flexibel och möta situationer.*

För att utveckla PR Kronoberg ser några av IFO-cheferna möjligheter med att:

- följa upp praktikens innehåll,
- utveckla kontakten med skolorna så att innehållet i utbildningen utvecklas,
- följa upp studenter som har anknytning till länet, det är lättare att se fördelarna med länet om man har anknytning,
- kan öka överlappningen mellan kommuner, bl.a. genom studiebesök och presentationer,
- följa upp läget regelbundet med handledarna,
- handledarutbildningen som distanskurs,
- en slags gemensam pool för personaluthyrning, en anställning i länet,
- ännu mer propaganda utåt – utanför länet i län och skolor, rikta uppmärksamhet på Kronobergs län i olika sammanhang, och försöka hitta nya vägar,
- mer aktiv mot olika forum för att hitta erfarna (socionomer) från andra delar av landet,
- kontakter med medflyttarakademin för att hitta bostad och jobb till sambo.

Det påpekas att PR Kronoberg bör *fortsätta på påbörjad linje, och att inga andra jobbar på detta sätt.*

I framtiden anges det som viktigt att utveckla kontakten med Växjö universitets nya socionomutbildning, samtidigt som det påpekas vikten av att inte helt begränsa praktikmottagandet till Växjö.

6. SLUTDISKUSSION

Praktikanter såväl som handledare och IFO-chefer lämnar en enhetlig bild av PR Kronoberg som en viktig länk, sammanhållare och trygghet, när det gäller praktik, handledning och praktikplatser. Flera ger också exempel på när koordinatören har spelat roll i samband med rekrytering.

6.1 PR Kronoberg och praktikanternas situation

I förhållande till praktikanterna har PR Kronobergs koordinatör varit kontaktperson och länk mellan socionomstuderande på landets socialhögskolor och Kronobergs kommuners socialtjänst och VoB Kronoberg. Koordinatören har också genom kontakter och samordning mellan kommunerna kunnat ringa in vilka frågor som är viktiga för praktikanterna.

Information om praktikplatserna och kännedom om de blivande praktikanternas önskemål har av koordinatören sammanförts och koordinerats så att bästa möjliga matchning har kunnat göras. Koordinatören har sammanfört handledaren på den blivande praktikplatsen med den tilltänkta praktikanter. Under praktiktiden har koordinatören sammanfört de socionompraktikanter som just för dagen finns i länet både till nätverksmöten och studiebesök av vikt för yrkesutövningen som socionom.

6.2 Kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter

I samband med starten av PR Kronoberg gjorde koordinatören en inventering och genomgång av vilka arbetsplatser inom individ- och familjeomsorg som är beredda att ta emot praktikanter och vilka handledare som finns. Vid kontakterna med arbetsplatserna konstaterades även vilka önskemål om handledarutbildning och vilka problem som kan uppstå i samband med praktikperioden. Dessa uppgifter om praktikplatserna och den kännedom om praktikanterna som koordinatören bygger upp använder koordinatören för att under praktikens gång stödja och underlätta arbetet med praktikanter för handledare, praktikanter och arbetsplatser.

Handledare och IFO-chefer beskriver just kännedomen om länets socialtjänst, kommuner som bostadsort och de enskilda praktikanternas situation som några av de avgörande faktorerna för om arbetsplatsen skall kunna ta emot praktikanter.

Möjligheterna att ta emot praktikanter i Kronobergs kommuners socialtjänst har genom PR Kronobergs samordnande, stöttande och underlättande verksamhet kunnat maximeras. En slags maximal gräns för hur många praktikanter länets arbetsplatser inom individ- och familjeomsorg kan ta emot har genom PR Kronobergs arbete kunnat uppnås.

6.3 Rekrytering av personal

PR Kronobergs uppgifter när det gäller socialtjänstens individ- och familjeomsorgsrekrytering av personal är inte på samma sätt som uppgifterna kring socionompraktiken självklara för alla kommuner i länet.

För handledare och praktikanter är rekryteringen nära sammankopplad med praktiken. Det är lättare att rekrytera en person som först har gjort en termins praktikperiod, kanske vikarierat på arbetsplatsen en sommar när det blir en ledig tjänst. Praktikplatsen och praktikanternas erfarenheter blir också en möjlighet att genom kontakter studerande emellan nå andra som kan tänkas vilja börja arbeta i verksamheten.

IFO-cheferna som bl.a. har till uppgift att rekrytera personal har flera exempel, särskilt från de mindre kommunerna, om vilket stöd och hjälp de har haft av koordinatören vid rekrytering. Ett par menar att det är helt PR Kronobergs förtjänst att alla socialsekreterartjänster i kommunen är tillsatta med socionomutbildade. En annan berättar att de i sin kommun för närvarande har en utbildad socionom som i stället för att bli arbetslös, genom koordinatörens samordning, kan börja på en vakant tjänst i grannkommunen.

En utvecklingsfråga som förs fram är att ha en gemensam personalpool för rekrytering av personal i länet så att utbildad erfaren personal finns att tillgå vid behov.

PR Kronobergs påbörjade information till socialhögskolor och studenter utanför länet kan ytterligare utvecklas. När det gäller att hitta erfarna socionomer från andra delar av riket behöver nya metoder och kontaktvägar byggas upp. Här påpekas också vikten att vidareutveckla kontakterna med den medflyttarakademi som finns i länet för att även underlätta anställning för samboende.

6.4 Koordinators roll och uppgifter

PR Kronobergs koordinator har funnits med i alla led i kommunernas rekrytering av praktikanter. Verksamheten eller rollen som koordinator beskrivs i resultatet av utvärderingen som en möjliggörare, en spindel i nätet som finns till hands både vid planering och under praktikens gång men även vid uppföljning och framtida rekrytering.

Koordinatören har arbetat upp ett kontaktnät där (enligt praktikanterna) socialhögskolorna vet att PR Kronoberg finns, detta visar sig också när studenter som tar kontakt med koordinatören berättar att de fått telefonnummer från skolans praktiklärare. Handedarna vid individ- och familjeomsorgen vet att koordinatören finns, är med på nätverksträffar och använder koordinatören som bollplank.

Flera av de intervjuade har återkommit till koordinators roll som bollplank genom kännedomen om både länets socialtjänst, utbildningen vid socialhögskolorna och de enskilda praktikanterna. Här framförs också att koordinatören själv har socionomutbildning och mångårig erfarenhet från arbete i socialtjänsten.

Koordinators arbets sätt präglas enligt de intervjuade av entusiasm, fantasi och samordning. Just förmågan att hålla sig informerad om det som behövs för att sammanlänka arbetsplatsernas behov av rätt praktikant med praktikanternas önskemål om en ändamålsenlig praktikperiod framförs som avgörande för att kunna ta emot praktikanter i kommunerna.

Kommunikativt arbets sätt att hålla sig informerad om behov och intresse på olika nivåer och i de aktuella organisationernas ledning och arbetsgrupper beskrivs i utvärderingen som koordinators verktyg.

Sammanfattningsvis kan sägas att PR Kronobergs koordinators arbets sätt och roll lever upp till projektledarens, hon är ansiktet utåt, lyssnar, stimulerar, tar emot information och sprider den vidare. Hon beskrivs i utvärderingen ha fackkunskap och vara överbryggande mellan de två världar som högskolemiljön och kommunernas socialförvaltningar kan sägas vara.¹⁶

¹⁶ Jämför Christensen & Kreiner 1998, Wisén & Lindblom 1993, Engquist 1994 samt Hagberg & Ljung 2000.

6.5 Ytterligare förbättra det som är bra

Mot bakgrund av de frågor som tas upp i enkäter, fokusgrupp och intervjuer så får Kronobergs läns socialtjänst och inte minst PR Kronoberg mycket beröm för sitt sätt att organisera praktiken för blivande socionomer.

Flera påpekar hur viktigt det är att PR Kronoberg även i fortsättningen gör det de gör idag. Men för att ytterligare kunna förbättra och betona vikten av ständig utveckling finns det några saker som skulle kunna förändras.

Det är enbart en arbetsplats som formulerat en generell plan för praktikplatsens mottagande av praktikanter som kan ligga som stomme för den individuella planen för varje praktikant. Med utvärderingen till grund så verkar alla uppgifter finnas i tankarna hos handledare och arbetsledare, men en nerskriven plan skulle kunna underlätta informationen inför praktikperioden och förstärka uppgiftens vikt.

Handledarens möjlighet att avsätta tid för uppgiften som handledare kan på olika sätt förstärkas. Redan vid anställning av ny personal kan det i anställningsannonsen och intervjun tas med att handledare av praktikanter och introduktion av nyanställda ingår i tjänsten. Vikten av att på sikt alla handledare genomgår handledareutbildning har betonats av praktikanter.

Det är inte bara arbetsplatsen, arbetsuppgifterna eller handledningen som är viktig utan även bostad, resor, fritid och sociala frågor för den enskilde praktikanten. Detta visar sig också när praktikanterna senare berättar för andra om Kronobergs län och intresset för att återvända efter avslutad utbildning.

Studiebesök och träffar för praktikanterna är enligt utvärderingen bra, inte bara som utvidgning av kunskapen om arbetsplatser där man bedriver socialt arbete. Studiebesöken fungerar också för att lära känna ytterligare en ny arbetsplats i Kronobergs län – som underlag för framtida rekrytering och lära känna andra praktikanter – en socialt viktig del när det i en liten kommun kanske bara finns en praktikant.

En viktig fråga för PR Kronoberg i framtiden framförs vara att samordna så att arbetsplatserna får lagom med praktikanter, en samordning mellan skolorna som behöver praktikplats. Här är också konkurrensen mellan olika utbildningar som har behov av praktikperiod inom individ- och familjeomsorg att uppmärksamma. I och med att Växjö universitets socionomstuderande skall göra sin praktik kommer också samordning och prioritering mellan de olika socionomutbildningarna i riket att aktualiseras. I utvärderingen har utan att frågan ställts kommit fram att å ena sidan skall

studerande vid Växjö universitet erbjudas praktik men å andra sidan är det viktigt att även i fortsättningen bevaka så att studerande vid andra socialhögskolor som har anknytning till länet (och därmed kan tänkas vilja bosätta sig här efter avslutade studier) bereds tillfälle till praktik i länet.

I kontakten med socialhögskolorna framförs att kopplingen mellan teori och praktik ytterligare kan utvecklas och därmed kan skolorna förbereda praktikanterna för vad de kommer att möta i praktiken. Detta har dock inte ingått i utvärderingens uppgift att studera.

Flera av de problem med praktik och handledning som utvärderingen har kunnat ringa in ingår inte primärt i PR Kronobergs uppgifter. Det är snarare fråga om att de unga i 20-års åldern som kommer ut på praktik i länet inte möts av orter med naturliga samlingsplatser och aktiviteter som samlar unga. På någon av orterna har socialförvaltningen uppmärksammat detta och tagit emot två praktikanter under samma termin. Det var en god tanke men praktikanterna menar att de inte hade tillräckligt med arbetsuppgifter under sin praktiktid.

Praktiken liksom övrig tillvaro har ju minst två sidor; praktik/arbetstid och fritid. Frågan är om det finns åtgärder som kan få unga socionomstuderande att vilja göra praktik i de mindre orterna i länets glesbygd. Ett sätt kan vara att ytterligare förstärka nätverket mellan praktikanterna genom de träffar som PR Kronoberg kan initiera. En annan fråga kan vara att som en del kommuner gör, ge praktikanterna länskort på bussen så att de kan förflytta sig utan kostnad. Resor till hemorten och/eller fri eller subventionerad bostad på praktikorten kan motivera den unge att välja en ort som annars inte skulle ses som ett alternativ.

Det finns också andra utbildningar på olika universitet och högskolor i regionen och riket vars studerande skall göra praktikperioder; varje kommun kan initiera samlingsplatser och nätverk för dessa. Detta skulle kunna tänkas vara en utvidgning av PR Kronobergs verksamhet, samordning av praktikanter från andra utbildningar än socialhögskolorna.

PR Kronoberg har enligt de intervjuade en roll när det gäller rekrytering av personal på området, att hålla kontakter med praktikanterna efter avslutad praktik och när det börjar närma sig arbete. Koordinatören använder kunskaperna om när arbetsplatserna behöver rekrytera och vilka nyblivna socionomer som kan tänka sig arbete för att samordna intressena, flera vittnar om att de tagit anställning pga. koordinatörens förmedling och kontakt.

PR Kronoberg har också en slags allmän reklamfunktion för Kronobergs län. Individ- och familjeomsorg finns i alla kommuner i riket, men koordinators uppgift beskrivs av flera av de studerande som att sätta socialförvaltningarna i just Kronobergs län på kartan för landets socialhögskolor och socionomstuderande. Detta kan också ha en långsiktig effekt att en studerande vänjer sig vid tanken och senare i livet söker sig arbete och bostad i Kronobergs län.

REFERENSER

Litteratur

Christensen S. & Kreiner K. (1998): *Projektledning – Att leda och lära i en ofullkomlig värld*. Köpenhamn: Jurist- och Ekonomiförbundet.

Engquist, Anders (1994): *Kommunikation på arbetsplatsen: chefen, medarbetaren, gruppen*. Stockholm: Rabén Prisma.

Hagberg B. & Ljung A. (2000): *Projekt är människor hur du driver framgångsrika projekt genom att skapa goda relationer i projektgruppen*. Uppsala: Konsultförlaget.

Wisén J. & Lindblom B. (1993): *Effektivt projektarbete*. Stockholm: Publica, Fritzes.

Övrigt

Kommunförbundet Kronoberg (2000): *Projektplan för PRAKTIK- (och rekryterings-) CENTRUM – KRONOBERG eller KRONOBERG – länet som bjussar*. Växjö 2000-06-08.

Kursplan för socionomprogrammet fastställd av nämnden för Institutionen för samhällsvetenskap vid Örebro universitet, 1997-06-04.

Kursplan för socionomprogrammet vid Lunds universitet fastställd 1998-05-28.

Kursplan för socionomprogrammet fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för Socialt Arbete på Mitthögskolan, 1998-10-05, rev. 2000-10-30.

Socialtjänstlag 2001:453.

Bilaga 1

Informationsbrev handledare

**Till dig som är/har varit handledare!**

FoU-Kronoberg har fått i uppdrag av Praktik och Rekrytering Kronoberg – PR Kronoberg att utvärdera första tiden med PR Kronoberg.

Du har varit handledare åt minst en student från socialhögskolan eller liknande utbildning och vi önskar att du ska svara på dessa frågor.

Syftet med utvärderingen och att be dig svara på enkäten är att kunna beskriva vilken uppgift PR Kronoberg fyller och om praktikmottagandet förändrats sedan PR Kronoberg bildades. Utvärderingen kommer att användas för PR Kronobergs, kommunernas och VoB:s fortsatta utveckling av sin praktikmottagning.

Då det enbart är ett fåtal praktikanter och handledare som har varit aktiva i länet kommer ni inte att kunna vara anonyma gentemot mig som utvärderare. Dock kommer inte dina synpunkter att kunna läsas ut i slutrapporten och inte heller kommer PR Kronoberg eller dina kollegor eller praktikanterna att få veta vad just du har svarat.

Svar gärna snarast eller senast den **6 juni 2003**

inlämnas lämpligen i brev till FoU-Kronoberg, Videum, 35196 Växjö,

i e-post lerna.lerna@foukronoberg.com eller

fax till FoU-Kronoberg 0470-778940.

Kontaktpersoner FoU-Kronoberg, Lena Lernå 0470-724774
PR Kronoberg, Kerstin Lundqvist 0470-778517

Tack på förhand!

Lena Lernå
FoU-Kronoberg

Bilaga 2 Enkät handledare s.1

1. Är du man kvinna
2. Har du examen från socialhögskola ja nej Examensår
3. Om nej vilken är din utbildning
4. Hur många praktikanter har du tagit emot innan PR Kronoberg startade år 2002?
5. Hur många praktikanter har du tagit emot efter det att PR Kronoberg startade dvs. fr.o.m. våren 2002?
- 6a. Har du gått igenom någon handledarutbildning? ja nej pågår
- År Antal högskolepoäng.....
- 6b. Annan handledarutbildning,
nämligen.....
7. Finns det i din kommun någon generell plan för praktikanter?
 ja nej vilket år gjordes denna? Bifoga gärna planen
8. Finns det något introduktionsprogram som används vid mottagande av praktikanter?
 ja nej vilket år gjordes denna? bifoga gärna programmet
9. Har du varit med på någon träff med koordinatör för PR Kronoberg?
 ja nej
10. Hur vill du beskriva det arbete som PR Kronoberg gör?
.....
11. Vad tycker du det är viktigt att PR Kronoberg gör?
.....
12. Finns det något som PR Kronoberg borde göra som de inte gör? ja nej
Vad?.....
13. Finns det något som PR Kronoberg gör som någon annan borde göra? ja nej
Vad?.....
14. Vem borde göra det i stället?
.....

15. Har du någon direktkontakt med socialhögskolan?

.....

16. Vill du ha kontakt direkt med socialhögskolan?

.....

17. Har din organisation fått så många praktikanter ni önskat? ja nej

Kommentar.....

18. Har din organisation fått de praktikanter ni önskat? ja nej

Kommentar.....

19. Har du fått veta det du vill om praktikanten före praktikperioden? ja nej

Det viktigaste är att.....

20. Kommer du att fortsätta ta emot praktikanter? ja nej

20b. Varför/varför inte?

.....

21. Vad betyder PR Kronobergs verksamhet för er möjlighet att rekrytera personal?

.....

.....

Tack för din hjälp!

Bilaga 3

Informationsbrev praktikanter

**Till dig som varit eller är praktikant i Kronobergs län!**

Du har gjort din praktik från socialhögskolan (annan utbildning) i Kronobergs län och haft kontakt med Praktik och Rekrytering Kronoberg (PR Kronoberg).

FoU-Kronoberg har fått i uppdrag av PR Kronoberg att utvärdera första tiden med PR Kronoberg och önskar därför att du svarar på dessa frågor.

Syftet med utvärderingen och att be dig svara på enkäten är att kunna beskriva vilken uppgift PR Kronoberg fyller och vilken nytta du anser att du har haft av praktikmottagandet via PR Kronoberg och i Kronobergs län. Utvärderingen kommer att användas för PR Kronobergs, kommunernas och VoB:s fortsatta utveckling av sin praktikmottagning.

Då det enbart är ett fåtal praktikanter och handledare som har varit aktiva i länet kommer ni inte att kunna vara anonyma gentemot mig som utvärderare. Dock kommer inte dina synpunkter att kunna läsas ut i slutrapporten och inte heller kommer PR Kronoberg eller dina studiekamrater, handledare eller skolans personal att få veta vad just du har svarat.

Svar gärna snarast eller senast den **6 juni 2003**

lämnas i e-post lerna.lerna@foukronoberg.com

brev till FoU-Kronoberg, Videum, 35196 Växjö, eller

fax till FoU-Kronoberg 0470-778940.

Kontaktpersoner FoU-Kronoberg, Lena Lernå 0470-724774
PR Kronoberg, Kerstin Lundqvist 0470-

Tack på förhand!

Lena Lernå

Lena Lernå

FoU-Kronoberg

Bilaga 4 Enkät praktikanter s.1

1. Är du man kvinna

2. Vilken socialhögskola har du gått/går på?

3. Om nej vilken utbildning går du/har du avslutat?
Var?.....

4. Vilken termin gjorde du din praktik i Kronobergs län?

Vt 2002 Ht 2002 Vt 2003 Arbetsplats:

5. Hur lång var din praktik? högskolepoäng

6. Var det din

enda praktik period din första praktikperiod din andra praktikperiod

Ev. kommentar:

7. Hur många poäng hade du klarat av på utbildningen när praktikperioden i Kronobergs län startade?
 högskolepoäng

8. Vad avgjorde ditt att göra praktiken och hur viktigt var det ?

Var det ditt val att göra praktiken:		Hur viktigt var det för dig?
I Kronobergs län?	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
På just den praktikplatsen (sakfrågan)	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
På grund av att praktikplatsen verkade trevlig	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
På grund av att handledaren verkade kunnig	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
På grund av att handledaren verkade trevlig	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
PR Kronoberg presenterade länet och platsen tilltalande	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
Det var den plats som erbjöds, jag fick inte välja	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nej	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt <input type="checkbox"/> vet inte
Något annat nämligen		
.....		

Bilaga 4 Enkät praktikanter s.2

9. Fick du någon generell plan för praktikanter från praktikplatsen? ja nej

10. Gjorde du och din handledare någon skriftlig plan för din praktikperiod? ja nej

11. Vad är viktigt tycker du för att en praktikplats ska vara bra?

Vad har uppfyllts av detta på den praktikplats du hade i Kronobergs län?

Vad tycker du är viktigt för en praktikplats ska vara bra?		Vad har uppfyllts på praktikplatsen?
Mottagen på ett trevligt sätt	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Mottagagen på ett informativt sätt	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Egen arbetsplats	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Sakkunnig handledare	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Arbetslag som bryr sig	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Kunnig arbetslag	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Varierande arbetsuppgifter	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Möjlighet att fördjupa sig i en eller flera arbetsuppgifter	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Själv få ta emot klienter och handlägga ärenden	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Lagom med arbetsuppgifter	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Möjlighet att följa ett ärende under handledarens handläggning	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Möjlighet att göra studiebesök	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Möjlighet att träffa andra praktikanter	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Tillgång till bostad	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Fria resor hem en gång per månad	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Fria kollektivresor i länet	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Subventionerade måltider	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte
Något annat nämligen	<input type="checkbox"/> viktigt <input type="checkbox"/> inte viktigt	<input type="checkbox"/> uppfylldes <input type="checkbox"/> uppfylldes inte

12. Har du varit med på någon träff med koordinatör för PR Kronoberg? ja nej

Bilaga 4 Enkät praktikant s.3

13. Hur vill du beskriva det arbete som PR Kronoberg gör?

.....

14. Vad tycker du det är viktigt att PR Kronoberg gör?

.....

15. Finns det något som PR Kronoberg borde göra som de inte gör? ja nej

Vad?

16. Finns det något som PR Kronoberg gör som någon annan borde göra? ja nej

Vad?

17. Vem borde göra det i stället?

.....

18. Skulle du rekommendera din bästa vän – som är i samma situation som du - att göra sin praktik på samma praktikplats som du gjorde din i Kronobergs län?

ja nej

Kommentar.....

.....

19 a) Har du fått veta det du vill om praktikplatsen före praktikperioden?

ja nej

19b) Det viktigaste är att

.....

Bilaga 4 Enkät praktikanter s.4

20. Skulle du kunna tänka dig att arbeta i Kronobergs län?

Ja en sommar

Ja när jag är klar med utbildningen

Ja om inget annars erbjuds

Nej inte nu men kanske i framtiden

Nej aldrig

Kommentar.....

.....

Tack för ditt svar!

Bilaga 5
Intervjufrågor IFO-chefer

Intervju-frågor IFO-chefer/motsvarande

Ni har/har inte tagit emot praktikanter på sista tiden?

Varför?

Får ni praktikanter när ni vill?

Får ni de praktikanter ni vill?

Hur ser kompetensen ut i era arbetsgrupper?

Vad har du för önskemål om kompetens hos de ni ska anställa?

Lyckas ni hitta dessa personer?

Vilket stöd skulle ni behöva i rekryteringen av ny personal?

Hur ser du på PR Kronoberg?

Vad kan PR Kronoberg mer göra för er när det gäller praktikanter?

Vad kan PR Kronoberg mer göra för er när det gäller handledare?

Vad kan PR Kronoberg mer göra för er när det gäller rekrytering av ny personal?

Rapporter från FoU-Kronoberg

Rapport 1998:1;	Burman P. & Petersson C.: <i>Livskvalitet och upplevd hälsa. Utvärdering av ett samverkansprojekt</i>
Rapport 1998:2;	Delander L. & Nilsson M.: <i>Ekonomiska aspekter på 4:a Ö ett samverkansprojekt i Växjö</i>
Rapport 1998:3;	<i>Kommunal sjukvård i Kronobergs län</i>
Rapport 1999:1;	Rosell M.: <i>Vallen – och barn- och ungdomsvården</i>
Rapport 2000:1;	Hultgren P.: <i>Vem är arbetsför? – gränsdragningar inom den sociala arbetsmarknaden</i>
Rapport 2000:2;	Benderix Y. & Gustavsson J.: <i>Två år efter avslutad behandling</i>
Rapport 2000:3;	Agevall L. m.fl.: <i>Det goda mötet – Etik och bemötande – några erfarenheter från FoU-cirklar</i>
Rapport 2000:4;	Svensson A.: <i>Utvärdering av behandling enligt – Minnesota-modellen – i Markaryds kommun</i>
Rapport 2000:5;	Hellgren M. & Thulesius H.: <i>BIL-projektet i Uppvidinge kommun – Kvalitetsutveckling av vård vid livets slut –</i>
Rapport 2000:6;	Carlsson M. m.fl.: <i>Kommunal sjukvård i Kronobergs län</i>
Rapport 2001:1;	Carlsson S.: <i>Olovsverksamheten. En öppenvårdsenhet för alkoholmissbrukare i Uppvidinge kommun.</i>
Rapport 2001:2;	Svensson A.: <i>Livskvalitet för personer med psykiska funktionshinder i Kronobergs län</i>
Rapport 2001:3;	Johansson M.: <i>Vad är hälsa för vård- och omsorgspersonal?</i>

Meddelanden från FoU-Kronoberg

Meddelande 1998:1;	<i>Välfärdsdata Kronobergs län 1998</i>
Meddelande 1998:2;	Gustafsson L.: <i>Utvärdering av resursskolan i Växjö</i>
Meddelande 1999:1;	Alfredsson A. m.fl.: <i>De nio reflektionerna – formulerad erfarenhetskunskap</i>
Meddelande 1999:2;	Larsson J.: <i>Growth with Equity – a study about the Development of Social Welfare System in Chile</i>
Meddelande 1999:3;	Lund C.: <i>"Att leva, inte bara jobba" Högre lön eller kortare arbetstid? Vad innebär en förkortad arbetstid för människors arbete och fritid?</i>
Meddelande 2000:1;	Folkesson Å.: <i>En modern socialpolitik födelse – kommunal socialpolitik betraktad genom Växjö stads fattigvårdsstyrelses verksamhet 1915-1935</i>
Meddelande 2000:2;	Ursjö L.: <i>Utbrändhet? Läkare och annan vårdpersonals funderingar kring diagnosen utbrändhet</i>

PR KRONOBERG GÖR PR FÖR HELA KRONOBERGS LÄN

PR Kronoberg inom VoB Kronoberg har kommunernas uppdrag att utveckla och stödja praktik och rekrytering inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg. FoU-Kronobergs utvärdering har till syfte att beskriva och undersöka på vilket sätt PR Kronoberg har påverkat praktikanternas situation, kommunernas och VoB:s möjligheter att ta emot praktikanter och långsiktigt förbättra rekryteringen av personal. Intervjuer, enkäter och fokusgrupp utgör underlag för utvärderingen som ger en positiv bild av PR Kronoberg som fungerar som länk och trygghet när det gäller praktik, handledning och praktikplatser. PR Kronoberg har också spelat en roll när det gäller rekrytering av socionomer till verksamheten även om inte alla arbetsplatser har använt sig av möjligheten. Kontakten med Växjö universitets nystartade socionomutbildning bör utvecklas. Slutsatsen är att PR Kronoberg gör PR inte bara för socialtjänsten som arbetsplats utan för hela Kronobergs län.

FoU-Kronoberg ger ut rapporter och meddelanden kring olika projekt, utvärderingar m.m. till självkostnadspris.

Förteckning över rapporterna finns på vår hemsida www.foukronoberg.com

Beställ rapporter, meddelanden och förteckning via e-post; info@foukronoberg.com eller FoU-Kronoberg, Videum, 351 96 VÄXJÖ
Tfn 0470-72 47 70, 0708-59 67 06. Fax 0470-77 89 40.

FoU-Kronoberg är ett nätverk – för forskning och utveckling samt kunskapsspridning inom välfärdsområdet – mellan kommunerna, landstinget, kommunförbundet, försäkringskassan, länsarbetsnämnden, universitetet och länsstyrelsen i Kronobergs län.

FoU-rapport – FoU-Kronoberg

ISSN 1403-7378